

miként emlékeznek vissza az osztályfőnökökre. „A középiskolás osztályfőnökömnek azt köszönhetem, hogy megmutatta, a tanári munkát szeretni lehet. Köszönöm, hogy nevelni próbált saját élete és példája szerint” – többek között ilyen reakciókat kaptunk. A kiadvány végén csokorba gyűjtve közzöltük az egyes visszajelzéseket, bízva abban, hogy motiválóan hatnak majd a jelenlegi és későbbi osztályfőnökökre.

S abban is bízunk, hogy könyvünk jó sorsra érdemes. „Pro captu lectoris habent sua fata libelli”, vagyis a könyveknek sorsuk van, és ezt a sorsot az olvasók alakítják. Mi, a TANDEM tréneraiként és a kötet szerzőiként, abban is reménykedünk, hogy a kötetnek nem csak olvasói, hanem használói is lesznek.

A kötetet egy workshop keretén belül hordjuk az iskolákba. 2013-ban összesen 15 iskolában – tíz alap-, négy

középiskolában, valamint a Selye János Egyetem egyik kurzusán belül – tartottunk félnapos módszertani workshopot. A workshopokról és a kötetről bővebb információ a www.tandemno.sk honlapon olvasható, illetve a tandemno@tandemno.sk címen igényelhető.

A nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara, Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézete és az Arany A. László Polgári Társulás immár harmadik alkalommal szervezte meg a Legere Irodalmi Versenyt középiskolások számára. A háromfordulós csapatvetélkedő témája a szlovákiai magyar irodalom volt. A megmérettetést 22 középiskola diákjai vállalták. A verseny célja a szövegértő olvasás fejlesztése, az olvasás megszerettetése, egy-egy életmű mélyreható megismerése, az érettségire való felkészülés segítése. A megmérettetésre készülve a résztvevők egyrészt házi olvasmányokat olvastak (Grendel Lajos *Nálunk*, *New Hontban* c. regényét, Neubauer Pál novelláját, Talamon Alfonz regényrészletét, valamint Tőzsér Árpád, Hizsnay Zoltán, Cseh Zoltán, Polgár Anikó, Mizser Attila, Bettes István és mások költeményeit), másrészt meghallgatták Németh Zoltán *A szlovákiai magyar irodalom és a posztmodern fordulat*, valamint Bárczi Zsófia *Magyar irodalom Csehszlovákiában a két világháború között* című előadását. A verseny minden fordulóján tesztet tölthettek ki, mely nemcsak a frissen szerzett ismereteikre kérdezett rá, hanem szövegértő és kreativitásra épülő feladatokat is tartalmazott. Az utolsó fordulón minden csapat egy-egy prezentációt mutatott be. Az ötletes megoldások azt jelezték, hogy a szlovákiai magyar irodalom számos inspirációt biztosít a fiatal olvasóknak.

Zella Ágnes

Olvasni mégiscsak jó! Legere Irodalmi Verseny Nyitrán

A szervezők a tanárok szakmai továbbképzéséről is gondoskodtak. Míg a diákok a feladatlap kitöltésén munkálkodtak, a felkészítők módszertani előadásokon és foglalkozásokon vettek részt. Fűzfa Balázs irodalomtörténész (Nyugat-magyarországi Egyetem, Savaria Egyetemi Központ, Szombathely) szellemes előadása az irodalomtanítás szemléletváltásának szükségességéről szólt, Petres Csizmadia Gabriella (Konstantin Filozófus Egyetem, Nyitra) a személyes műfajok interaktív tanításának lehetőségeit mutatta be, Salga Imre (ELTE Apáczai Gyakorló-gimnázium, Budapest) pedig szövegértésre irányuló és kommunikációs készségek játékos fejlesztését szolgáló gyakorlati foglalkozást tartott.

A rendezvény kuriózuma egy beszélgetés volt, melyen N. Tóth Anikó Tőzsér Árpádot, Grendel Lajost és Mizser Attilát faggatta olvasási szokásairól, olvasmányairól, miközben fény derült néhány műhelytitokra is. A három szerző a Legere résztvevői számára egy-egy olvasásról szóló aforizmát is megfogalmazott, amit a fiatal olvasók az írók kézjegyével is ellátott emléklapon kaptak ajándékba.

Az eredményhirdetés előtt sor került az Aranymetszés verséneklő együttes műsorára.

A verseny lebonyolítása komoly munkát igényelt. A szervező csapat tagjai, a Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet oktatói: Sándor Anna intézetvezető, Bárczi Zsófia, Petres Csizmadia Gabriella, N. Tóth Anikó, Németh Zoltán, Benyovszky Krisztián, valamint Rigó Gyula, Kantár Balázs és Nagy Gábor doktoranduszok fáradságot nem kímélve és nagy lelkesedéssel tették a dolgukat annak tudatában, hogy jó ügyet szolgálnak, meggyőzik a középiskolás diákokat az olvasás felettlőbb szükséges voltáról. Rajtuk kívül hallgatók is szívesen vették ki részüket a szervezésben. A prezentációs zsűri munkájába Nagy Csilla és Mizser Attila (Bél Mátyás Egyetem, Besztercebánya) is bekapcsolódott.

A rendezvény támogatói: a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala és a Ballasi Intézet. A díjakat és az ajándékokat a Kalligram Kiadó, a Madách Kiadó, a Nap Kiadó, a Liliium Aurum Kiadó, a Szlovákiai Magyar Írók Társasága, valamint az AB-Art Kiadó biztosította.

HELYEZÉSEK:**Irodalmi verseny:****I. hely:**

GREND-LEL csapat
Zolczer Melánia, Fagyas Friderika, Novák László
Szondy György Gimnázium, Ipolyság
Felkészítő tanár: Német Henrietta

II. hely:

KALAPSZALAG csapat
Illés Anna, Búcsi Veronika, Lehel Zsuzsanna
Duna utcai Gimnázium, Pozsony
Felkészítő tanár: Író Erzsébet

III. hely:

MIND-EGY csapat
Ardamica Enikő, Fabian Bernadett, Szalai Vivien
Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium, Fülek
Felkészítő tanár: Illés Kósik Andrea

IV. hely:

MADÁCHOSOK csapat
Pongrácz Júlia, Bódis Magdolna, Plutzer Béla
Madách Imre Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium,
Somorja
Felkészítő tanár: Hanusz Edit

V. hely:

SAMARIA csapat
Ferdics Andrea, Kenessy Claudia, Vida Anikó
Madách Imre Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium,
Somorja
Felkészítő tanár: Fröhlich Ágota

A legjobb prezentációért járó díj:

MIND-EGY csapat
Ardamica Enikő, Fabian Bernadett, Szalai Vivien
Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium, Fülek
Felkészítő tanár: Illés Kósik Andrea

NOTIKA

Nagy Tímea, Benes Krisztina, Kišš Norbert
Neratovicei téri Magyar Tannyelvű Magán Szakközép-
iskola, Dunaszerdahely
Felkészítő tanár: Husvéth Veronika

A versenynek jó a visszhangja, ebből adunk ízelítőt az alábbiakban:

A győztes ipolysági csapat tagjai:

Fagyas Friderika:

Már tavaly is voltunk a Legerén, nagyon tetszett, ezért döntöttünk úgy, hogy újra indulunk. És hát jól sült el! Remek csapat vagyunk, Laci az ész, Melánka nagyon jól fogalmaz, én pedig villámgyorsan leírom a megoldásokat. Nagyon jó volt a Grendel-könyv, tele volt vicces szófordulatokkal, meg hát benne volt Ipolyság, Balassagyarmat, azok a helyek, ahol én is megfordulok. Felismertem bizonyos embertípusokat is. A tesztkérdések érdekesek voltak, szeretjük a keresztretjvényt például. A verseny közben nagyon sok tapasztalatot szereztünk. Kicsit belekóstoltunk az egyetemisták életébe, hiszen egyetemi oktatók adtak elő nekünk, a teszt pedig olyan volt,

mintha vizsgáztunk volna, annyi könnyítéssel, hogy csoportban oldhattuk a feladatokat. A szlovákiai magyar irodalmat is megismerhettük egy kicsit. Az alapiskolában elég keveset foglalkoztunk a témával, a gimnáziumban meg negyedikes tananyag, mi pedig harmadikosok vagyunk. De így már van egy kidolgozott érettségi tételünk. Nagyon megörültünk az íróknak is, akit ismerek, attól alapból szívesen elolvasok valamit. Kaptunk a versenyen egy csomó ajándékkönyvet, biztosan el fogom olvasni őket.

Novák László

A szlovákiai magyar irodalomra nincs nagyon idő, az irodalomórákon éppen csak megemlítjük a főbb szerzőket. De szerintem nagyon jó téma volt, mert kiderült, hogy van a környékünkön értékes irodalom. Eddig még nem olvastam semmit szlovákiai magyar írótól, a Grendel-regény viszont nagyon tetszett, főleg azért, mert humorral kezelte a helyzeteket. Érdekes volt megtapasztalni, hogy a mi környékünket hogyan látják mások. Nagyon tetszettek a házi olvasmányra feladott novellák, a versek értelmezésével viszont akadtak gondjaink, ezek elvontabb szövegek. A Grendel-regényből azt tanultam meg, hogy ki kell állnunk a saját igazunkért, nem biztos, hogy mindig ahhoz kell húzni, akinél a hatalom van. McLaczi pedig megmutatta, hogy a hazai ízek, specialitások a legjobbak. Tetszett a kisvárosi légkör bemutatása. A tanári előadásokból sok olyan ismeretre tettünk szert, ami hozzátartozik az általános műveltséghez. Szerintem ismernünk kell a saját irodalmunkat. Nagyon magas szintű előadások voltak, kellett figyelniük, hogy megértsük az összefüggéseket. Az első két forduló tesztjei igényesek voltak, épp csak befejeztük a leadási határidőre. A kreatív feladatokat nagyon szeretjük. Igyekeztünk alapos munkát végezni. Mint kiderült, elég magas pontszámfőlénnyel nyertük meg a versenyt. Az íróknak nagyon örültem, nincs gyakran lehetőségünk híres emberekkel találkozni. Tetszett Mizser Attilának az a gondolata, hogy nemcsak a mobiltelefonokat kell frissíteni, hanem a nyelvet is, amit használunk, s ebben nagy segítségünkre lehet az olvasás, hiszen saját magunkat fejleszthetjük. Az első díj nagyon jó érzés volt, öröm, hogy elismerik a tudásunkat. Komolyan vettük a felkészülést, s ennek meglelt az eredménye.

Zolczer Melánia

Már tavaly összeszokott ez a csapat, szétesztottuk a feladatokat idén is. Fridi volt az írónk, Laci volt az agy, én pedig a prezentációért és a kreatív feladatokért, a fogalmazásokért feleltem. Mindenki egyénileg készült, és mindenki mindent tanult, főleg a tanári előadások anyagában akartunk így biztonságot szerezni. A házi olvasmányok nagyon tetszettek. Nem szoktam önszántamból ilyen jellegű könyveket olvasni, de ezek a szövegek viccesek, groteszkek voltak. *A Nálunk*, *New Hontban* kifejezetten tetszett, mert hozzánk is kötődik, vannak ipolysági vonatkozásai is. Meg hát nagyon jók és egy kicsit ismerősek voltak a karakterek, Grendel érzékletesen mutatta be az emberek hibáit. Erről csináltuk a prezentációt is. Kedvenc szereplőnk Kálmán bácsi volt, na meg Iván karaktere is bejött. És hát érdekes volt a történelmi eseményekről olvasni a regényben. Ezeket a dolgokat törin is vesszük, de így közvetlenebb képet kapunk a helyi történésekről. Verset elemezni nehezebb volt, ebben segített Német Henrietta tanárnő. Jó volt

a tesztben, hogy keveredtek a kreatív feladatok a hagyományosabb kérdésekkel, amelyek inkább az ismeretekre irányultak. Elég sokat vitatkoztunk közben, féltünk, hogy nem marad idő, néha rá is kellett szólnunk egymásra. Az írókkal való találkozás nagy élmény volt, nem számítottunk rá, hogy eljönnek. Egy kicsit másképp képzeltük el őket, főleg a hangjukat. Érdekes volt a beszélgetésben az, hogy hogyan látják magukat. Tözsér Árpád beszélt a leg többet, nekem tetszett, amit mondott. Meg az olvasásról szóló aforizmák is, amit a Legere résztvevői számára találtak ki a meghívott írók. Az eredményhirdetésen már azt hittük, nem is lesz helyezésünk, aztán nagyon jó érzés volt átvenni az első díjat, kaptunk egy vagon könyvet. A verseny arra volt jó, hogy megtanultunk csapatban dolgozni, megtanultunk empatikusak és toleránsak lenni a társainkkal. És hát az olvasás a lelkivilágunkat is építi, meg fejleszt a gondolkodásmódunkat is.

Illés Kósik Andrea felkészítő tanár, Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium, Fülek:

Először kapcsolódtunk be a Legerébe, és a diákjaim azt mondták, ez volt a legjobb verseny, amelyen eddig részt vettek. Nagy élmény volt nekik az író-olvasó találkozó,

de még a felkészülés is. Szívesen olvasták a házi olvasmányokat, és nagyon élvezték azt is, hogy a prezentációra készülve élő írókkal, költőkkel találkozhattak, akik vállalták, hogy az általuk készített filmben szerepeljenek.

A diákjaim még csak másodikosok, de már most megszerették a kortárs irodalmat, elsősorban nagy Grendelrajongók lettek, s külön megörültek az ajándécsomagban talált Grendel-könyvnek.

Grendel Lajos író

Talán most már rájönnek, hogy a *Nálunk, New Hontban* elsősorban a felvidéki magyaroknak szól. Nem bántóan, hanem humorosan. Rendkívül örülök, hogy sokaknak tetszett a könyv.

Rádi Gódor Mária felkészítő tanár, Összevont Szakközépiskola, Ipolyság

A módszertani foglalkozásokat nagyon hasznosnak tartottam. Mind Fűzfa Balázs, mind Petres Csizmadia Gabriella előadása, illetve Salga Imre gyakorlatai megerősítették bennem, hogy szemléletváltásra van szükség a magyartanításban. A tananyag-feldolgozáshoz új ötleteket, tanácsokat kaptunk. Nagyon élvezetes volt, örülök, hogy részt vettem ezen a rendezvényen.

Varga Gabriella

Ötszáz év háromszáz költőjének ezernégyszáz verse egy DVD-n Dinnyés József: Dalaim negyvenöt éve

Az irodalmi ismeretterjesztésnek egy egészen újszerű és korszerű kiadványa látott napvilágot a közelmúltban Magyarországon, amelyet majd fél évszázados munkájának összegzésképpen két év alatt készített el a Kárpát-medence szerzte ismert és méltán népszerű gitáros, énekes, zeneszerző, daltulajdonos, avagy – miként önmagát nevezi – „énekmondó közvitéz” Dinnyés József. A *Dalaim negyvenöt éve* című DVD az elmúlt 500 év magyar költészetét tekinti át, 300 költőtől válogatott, 1400 énekelt verset fűzve egybe egy nagy gyűjteménnyé, oly módon, hogy az énekek hallgatása közben a versek teljes szövege is elolvasható, valamint az alkotók életútja és megannyi fontos irodalmi tanulmány, háttéranyag is megismerhető. A kiadvány különlegességét tetézi még, hogy keresőfunkciókkal látták el: kulcsfogalmak segítségével pillanatok alatt megtaláljuk a keresett verset, életrajzi adatot vagy egyéb információt; a tematikus összeállítások mellé pedig egyedi szempontok szerint saját csoportosítások is készíthetők. A DVD-t maga az alkotó mutatta be lapunknak.

– A könyvek tartalomjegyzék-funkcióját a DVD-n menüpontsor tölti be, amiről már első ránézésre is látszik, hogy meglehetősen egyszerű, áttekinthető felépítésű, és könnyen eligazítja a felhasználót. Melyek a menüpontsor legfőbb elemei?

– A menüpontsor legelején az ábécé betűi láthatók, amelyek mögött értelem szerűen a költők sorakoznak, az ő fényképeikre kattintva pedig előbukkan egy olyan felület, amely a lemezen

található verseiket, rövid életrajzukat és megjelent versesköteteik felsorolását tartalmazza. Az *Összeállítások* menüpont tematikus csoportokba rendezetten kínál verseket, így például találunk rajta gyermekeknek készült, különböző ünnepekre ajánlott, bizonyos korok szerinti és számos más szempont alapján készült összeállítást, de készíthet ilyet maga a felhasználó is a nagyon gyors és könnyen használható keresőfunkció segítségével. A

Születésnapok menüpont alatt azt lehet megnézni, hogy az adott naptári napon mely költők születtek. Hitvalló énekek, balladák, a *Szabadiskola* tíz fejezetre osztott, történelmi alapokra helyezett „tananyaga” is megtalálható az adathordozón, mint ahogyan irodalomtörténetünk szempontjából fontos olvasmányok, korabeli szerzőktől származó gondolatok is helyet kaptak rajta.

– Miért érezheti a sajátjának ezt a DVD-t a felvidéki magyar versbarát, a felvidéki magyar pedagógus?

– A felvidéki érdeklődő megtalálhatja rajta azokat a költőket, akiknek az életműve ebben a vidékben gyökerezik. A XIX. század nagy költőjétől, Reviczky Gyulától a *Miatyánk* és a *Pálma a Hortobágyon* című költemény hallgatható meg, illetve olvasható el. Ha figyelembe vesszük a cseh/szlovákiai magyar irodalom Fábry Zoltántól származó, virágzások szerinti korszakolását, akkor az általa első virágzás alatt értett 1938-ig terjedő korszak lírájából Győry Dezső és Mécs László szerepel a gyűjteményben, de elolvasható – több más, a csonka-Magyarország határain túl élő magyarság kultúrájáról szóló tanulmány társaságában – az 1942-ben megjelent, *Szlovákiai magyar írók antológiája (1938–1942)* című könyv gróf Esterházy János által jegyzett előszava is. Az 1948 után kezdődő, közel négy évtizedet átfogó harmadvirágzás időszakából az ötvenes évek második felébe újat hozó Nyolcak nemzedéke a